DETERMINAREA CIRCUMSTANȚIALĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ VECHE (1)

ANCUȚA COCIUBA

Cuvinte-cheie: *limba română veche, gramatică, complement circumstanțial*

Deşi de-a lungul timpului au apărut lucrări având ca temă centrală gramatica limbii române vechi, considerată în ansamblu, ori având doar abordări tangențiale cu ea, studiul care ni s-a părut a întruni nu numai exigențele unei prezentări sintetice foarte amănunțite, ci şi acelea ale interpretării fenomenelor analizate este cel al lui Constantin Frâncu, *Gramatica limbii române vechi*, Casa Editorială Demiurg, Iaşi, 2009. La calitățile amintite se adaugă şi aceea de a fi cea mai recentă abordare amplă a structurilor gramaticale din româna veche, fapt care implică şi preluarea datelor din cărți şi studii anterioare. Sunt acestea motivele principale care ne-au determinat să avem această gramatică drept principală bază documentară pentru secțiunea dedicată epocii vechi a limbii române. Informațiile au fost completate, unde a fost cazul, şi cu altele preluate din surse ce sunt menționate în note.

Este necesar să precizăm că autorul *Gramaticii limbii române vechi* urmează în demersul său inventarul de circumstanțiale din GALR II, p. 446–463, arătând că îşi însuşeşte împărțirea de acolo a complementelor circumstanțiale în patru categorii:

1) circumstanțiale situative (de loc şi de timp);

2) circumstanțiale procesuale (de mod şi instrumental);

3) circumstanțiale logico-semantice (de mod şi instrumental);

4) circumstanțiale „pecizătoare“ (de relație, sociativ, opozițional, cumulativ, de excepție)[1].

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)

În ce priveşte modul de selecţionare a lor, în gramatică se menţionează că au fost reţinute acele construcţii „care caracterizează epoca cercetată sau au legătură cu evoluţia normelor limbii literare“[2].

Complementul circumstanţial de loc face parte, prototipic, din grupul verbal. Are caracter facultativ, ceea ce permite suprimare lui. Sunt situaţii în care suprimarea lui nu este posibilă, întrucât duce la contorsionarea informaţiei.

Pentru perioada 1521–1640, elementele faţă de care este subordonat se prezintă în felul următor:

1) un centru verbal din grupul verbal: *cum am auzit eu că împăratul au ieşit* ***din Sofia*** (1521, Câmpulung. DÎ, 95); *m-au dus* ***la Bistriţă*** (1600, Bistriţa, DÎ, 206);

2) un grup centru dintr-un grup adjectival:

1 cruce galbănă ***numai la codiţă*** *ferecată* (1588, M-rea Galata, catastif, DÎ, 163);

3) *o interjecţie* cu valoare predicativă: ***vă*** (=du-te) ***iară în Eghipet*** (PO, Ishod, 18, 19); *vă înaintea lui Moisi în pustie* (PO, 191/21).

Situaţiile în care circumstanţialul de loc era obligatoriu, ca în gramatica actuală, de altfel, sunt următoarele:

1) când verbul posedă în structura sa matriceală valoarea *Locativul* (*a lăcui, a sta* „a locui“, *a sta* „a staţiona“, *a izvorî, a(se)muta, a băga* etc.): *lăcuia* ***în Moldova*** (1593, Polonia, DÎ, 180); *i-au băgat* ***în temniţă*** (1599, Târgovişte, DÎ, 112).

2) când regentul este un adjectiv provenit din participiile verbelor de tipul celor amintite (*mutat, izvorit, sălăşuit, băgat*).

Complementul circumstanţial de loc se exprimă prin:

– substantive sau substitute: *călcă cu piciorul* ***spre falca zmeului*** (CS^1, 95^R/7–8); *era pature în pară de focu şi* ***spre iale*** *dzăce năród multu* (CS^1, 22^V/13);

– adverbe sau locuţiuni adverbiale: ***unde*** *am putea sălăşui?* (PO, Bitia, 10.23).

Se precizează că *spre* îşi păstrează funcţia primitivă (< lat. *super*), în variaţie liberă cu *pre* (< lat. *per*). Pentru sensul actual al lui *spre* se folosea frecvent *către*: *se duse aciiş* ***către împăratul*** (CC^2,

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)

621). Tot legat de prepoziții, se arată că, de multe ori, în locul lui *în* se apela la *întru: trimise* ***întru Machiedonia doi de slujitorii lui*** (CPr., 90). Specifică pentru perioada respectivă este repetarea prepoziției înaintea unui nume propriu cu sens locativ: *i-am vândut psartea noastră toată* ***din sat den*** *Tomsani* (1600, Creața – jud. Ilfov, DÎ, 140).

Topica, liberă în principiu, atestă, în majoritatea cazurilor, postpunerea față de regent. Antepunerea are doar valoare stilistică: *Toți* ***pre decindea de mare trecură*** (CPr., 311)[3].

Pentru perioada următoare, 1640–1780, situația se prezintă, în mare aceeaşi. Vom menționa câteva adverbe şi locuțiuni adverbiale specifice epocii, dar care nu se mai regăsesc în limba română actuală: *decinde(a)* în locuțiunea *decinde(a)de* „aproape de", „dincolo de" (< lat. *de ecce-inde*): *Şi sculându-se Iacov de la Vethil, au întins cortul lui* ***decindea de*** *turnul Gadér* (BB, 35.16).

Sunt întâlnite frecvent locuțiunile adverbiale *a stânga, a (la, în)direapta: Nu voiu abate* ***în*** *direapta au* ***a stânga*** (BB, Dt, 2.27).

Dativul locativ este rar în această perioadă, în cea anterioară nefiind menționat: *va veni primejdie mare* ***pământului*** (AB, 289); *să nu fie primejdie* ***locului*** (AB, 287, ap. Todi, 83).

Topica rămâne, față de perioada anterioară, neschimbată[4].

Complementul circumstanțial de timp. Şi acest complement face parte, de regulă, din structura grupului verbal, fără a aduce, însă, întotdeauna informații esențiale. De aceea şi el este suprimabil, cu excepția cazurilor când determină verbe care prezintă un sens temporal: *a custa, a dăinui, a dura, a ține, a via: Şi Noe custă, după potopul apeei* ***350 de ani*** (PO, 37/23).

Diviziunile constatate actualmente se regăsesc şi în epoca veche:

1) *simultaneitatea*: este exprimată prin adverbe şi grupuri adverbiale: *acum (acmu), astăzi, în această zi, (în) luna aceasta, în acest an* şi *(în) săptămâna aceasta: Iară* ***acumu*** *încă vă scriem* (1599, Târgovişte, DÎ, 111); ***acmu*** *nu ştiu că au fost doi omini* (1593, Sălişte-Maramureş, DÎ, 204); *iaste* ***acum în zioa*** *de St. Martin,* ***11 zile, noiemvrie*** (1599, Transilvania, DÎ, 114) etc.

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)

2) *anterioritatea* se exprimă prin „deictice“ ca: *atunci, demult, (mai)înainte, (de), ieri, luna trecută, până acum: v-amu tremes* ***mai nainte de*** *ceastă vreame neşte cărţi* (1599, Târgovişte, DÎ, 111); *acolo iaste* ***pînă în ziua de astăzi*** (PO, 121–821) etc.

3) *posterioritatea* se exprimă prin adverbe şi „expresii deictice“: *mîine, poimîine, mîne dzi* „a doua zi“, *după, după aceea, o zi, o săptămînă, o lună, un an, un veac:* ***mîne*** *va fi acesta semn* (PO, 203/24); *Făcu derept cea Domnul acest cuvînt* ***mîne dzi*** (PO, 205/15) etc.

4) *proximitatea* este redată prin adverbe precum: *abia, curînd, de curînd, imediat, tocmai (acum), îndată* etc. ***Acum, de curînd*** *au ţinut pre Batăr Jitman lîngă el* (1600, Moldova, act diplomatic, DÎ, 142); ***Tocma în aceaia dzi*** *intră Noe, şi Sim, Ham şi Iafet* (PO, 30/19) etc.

Cum se poate observa, complementul de timp era exprimat în proporţie mare prin adverbe şi locuţiuni adverbiale şi mai rar prin substantive cu prepoziţii. În ce priveşte aceste din urmă construcţii, se identifică în cadrul lor prezenţa unor prepoziţii care nu se mai utilizează astăzi cu valoare temporală: *de* „din“: *luptară-se cu mine* ***de tinereţele*** *mele* (CP[1], 254); *pînă* „pînă la“: *aţi pestit* ***pînă al noaole ceas*** (MI, 187[r]).

În această perioadă au fost folosite adverbe şi locuţiuni adverbiale, care, cu timpul, au ieşit din uz: *aorea* „uneori, câteodată“, *apestit* „târziu“, *estimp* „acum“, *înde* „atunci“, *mînedzi* „a doua zi“ etc.

În ce priveşte topica, se constată frecvenţa antepunerii circumstanţialelor de anterioritate faţă de regent şi postpunerea celor de posterioritate[5].

Faţă de perioada 1521–1640, în perioada 1640–1780 nu se identifică modificări majore. Se pare că creşte utilizarea substantivelor cu prepoziţii, mai cu seamă la cele „care conţin în matricea lor semantică marca timpului“: *în* ***răsărita*** *soarelui s-au ivit soarili şi într-ace* ***vinire*** *i-am pus ceaţă şi s-au roşit soarili şi au ţinut tot ceaţă* ***pînă în toamnă*** şi secita *pînă la 14 zile a lunii noiemvre* […] (după 1749, IMCM;, I, 565).

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)

De remarcat folosirea unor forme temporale calchiate după slavă şi specifice limbajului administrativ: *Am luat Țaringradul* ***la leat 6961****, iar de la Hristos* ***leat 1453****, mai* 29 (RP[1], 251)[6].

Complementul circumstanțial de mod este mai legat semantic de centrul verbal decât celelalte complemente circumstanțiale. Pe de altă parte, denumirea lui acoperă realități foarte diverse, ceea ce a dus la o segmentare a lui în diverse categorii. Pentru limba veche sunt semnificative următoarele tipuri de circumstanțial de mod: *circumstanțialul de mod propriu-zis, de modalitate, comparativ, cantitativ* şi *de conformitate*, după clasificarea din GALR.

Complementul circumstanțial de mod propriu-zis arată circumstanța modală sau exprimă caracterizarea unui proces. Deşi relația lui semantică cu centrul grupului verbal este mai puternică, actualizarea lui în context este facultativă, lipsa lui neimpietând „gramaticalitatea enunțului“, ci ducând eventual, „la un minus de informație semantică“.

Puține sunt verbele care, prin matricea lor semantică, impun folosirea circumstanțialului de mod propriu-zis: *a se purta, a se ține, a se simți, a se păstra:* ***cum*** *să vă țineți pre acest pământ* (PO, 159/26).

Circumstanțialul de mod propriu-zis se exprimă prin:

1) *adverbe de mod, locuțiuni adverbiale* şi *adverbe demonstrative (aşa, aşa de, astfel, altfel(iu)* etc.), *relative* sau derivate cu sufixele *-eşte* sau *-iş: să vă păziți* ***cum*** *ştiți* ***mai bine*** (1521, Câmpulung, DÎ, 95); *dacă au văzut* ***aşa*** (1563–1564, jud. Gorj, DÎ, 6); *Prinsu-i-am ş-alte cărți cu care-au îmblat* ***furiş*** (1600, Moldova, DÎ, 142); *va răbda* ***bărbăteşte*** (VL, 45[r]).

Apar unele adverbe şi locuțiuni adverbiale specifice epocii: *aiave* „exact, direct“: *învățatu* ***aiave*** *legea tătîrrească* (CV, 19[r]); *camai* „puțin, în oarecare măsură“: *macară şi* ***camai*** *sărăceşti* (CC[2], 134; CTd, 3[r]); *cătelin* „încet, liniştit“: ***cătelin, cătelin*** *voiu goni ei* (PO, 257); *cu dulce* „blajin“: ***cu dulce*** *el asculta* (CT, 80[V]); *cu lin* „blajin“: *zice* ***cu lin*** (CC[2], 218); *cu mîlcomiş* „pe tăcute“, ***cu mîlcomiş*** *curărea apropie-se* CC[2], 520); *cu ogoadă* „plăcut“: *mai* ***cu ogoadă*** *va fi* (CP[2], 134[v]); *cu stajă* „în grabă“: *duse-se în cea de sus*

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)

cu stajă (CC[2], 561); *de-a firea* „într-adevăr“: *Şi* ***de-a firea*** *adevăr soru mi-e* (PO, 65) etc.

2) verbe la infinitiv precedate de prepoziția *fără*;

3) substantive cu prepoziție, în special cu *în* şi *fără: Iara menre* ***fără de mînie*** *au luat* (PH[1], 35[r]/23–25).

Reţin atenția situațiile în care prepozițiile au alt sens decât în limba actuală sau care conţin locuțiuni prepoziționale ieşite din uz: *în* „după“: *feciu om pre Adam* ***în chipul*** *miu* (MI, 173[r]); *pre* „după“: *Deaci se împarte în trei* ***pre încheieturile*** *tocmĕleei-şi* (Prav. 1581, 190[v]); *odin(s)*: *ei* ***adin*** *eişi mirară-se pre aceasta* (PO, 154); *în aleanul* „contra“, „împotriva“: *au putem sta* ***de aleanul*** *voiei lui Dumnedzeu?* (PO, 178); *vinerea nu va sta dintre noi* ***în aleanu-ți*** (PO, 73) etc.

Complementul circumstanțial de mod comparativ prezintă, ca în limba actuală, construcția cu *decît* şi *de*, când se redă inegalitatea, şi cu *ca* atunci când se exprimă egalitatea. Construcțiile cu *de* sunt cele mai vechi, datând din latina populară şi sunt mai numeroase în raport cu cele cu *decît*[7].

Se constată însă încă din secolul al XVI-lea tendința de a-l înlocui pe *de* cu *decît*, fenomenul fiind marcat de folosirea în aceeaşi frază a ambilor formanți: *Mai cu vrĕre* ***decît aurul*** şi ***de pietri*** *curate multe şi mai dulci* ***de miiarea*** *şi* ***stredie*** (CP[1], 31[r]).

Mai ales în textele sudice apare această întrebuințare: *mai dragi* ***decît aurul*** *şi* ***de argintul*** *şi* ***de pietrile*** *cele scumpele şi sînt mai dulci* ***decît miiarea*** (CC[2], 228). În textele nordice, în schimb, este cunoscută numai construcție veche cu *de*: *mai vîrtos* ***de toți*** (CTd., 42[v]).

Comparativul de egalitate cu *ca şi* este atestat în texte ce redau graiurile ardeleneşti: *ce-au dzăcut* ***ca şi morții*** (CS[1], IV, 23[r]/7); *lăcuia la el şi-l ruga ei* ***ca şi Dumnedzeu*** (CS[1], XI, 94[v]/18); *Şi-l puse domnu caseei şi giudeţu a toată agonisitei lui a învăța giudeţele lui* ***ca şi sinre*** (PH[I], 88[V]/24) etc. Construcția apare şi în documente particulare şi oficiale reflectând graiurile nordice: *să nu fie svadă şi netocmeală între noi, ca să ne tocmim binişor* ***ca şi cei mai de demult*** (1592, M-rea Moldovița, jud. Suceava, DÎ, 173); *lăudîndu-se*

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)

şi hvălindu-se ***ca şi în Ţara Muntenească*** (1593, Polonia, DÎ, 180) etc.[8].

Complementul circumstanţial cantitativ, numit în gramaticile tradiţionale *circumstanţial de mod de măsură* şi tratat ca o subspecie a circumstanţialului de mod, este considerat în GALR drept un complement distinct. Indiferent de statutul acordat acestui tip de construcţie sintactică, se poate constata că şi în limba veche se realiza atât ca un *cantitativ propriu-zis*, cât şi ca un *cantitativ de măsură*. El este strâns legat de verb, aidoma complementului direct, aşa încât în unele gramatici e interpretat chiar ca un complement direct. Cu toate acestea, el este considerat, tradiţional, ca un cicumstanţial.

1) Ca *circumstanţial cantitativ propriu-zis* este bine reprezentat în textele acestei perioade: *ceteaşte şi aiurea* ***mult*** (PO, 7/23); *să şadză* ***puţin*** *în crăirea noastră* (1593, Polonia sau Austria, DÎ, 186); *pînă cînd toate* ***destul*** *vor bea* (PO, 77/14) etc. Cel mai des cu această funcţie apar pronumele nehotărîte (*oricît, cîtva, oarecît*), relativ-interogativele (*cît*) şi adverbele (*destul, puţin, puţinel*).

2) Bine reprezentat este şi *circumstanţialul de mod de măsură*: *Feace si altariul arsăturiei la jirtvă de lemn de setim, care avea* ***cinci coţi*** *de lung şi de lat, tocma* ***patru cornure*** *şi de înalt* ***trei coţi*** (PO, 307/5–7); *în toată luna să dea* ***cîte o sută de mie de talere*** (1600, Alba Iulia, act diplomatic, DÎ, 146) etc.

Complementul circumstanţial de conformitate este rar atestat şi se exprimă, de regulă, printr-un nominal cu prepoziţie: ***după curăţiia*** *mînrulor meale plăti-mi* (PH[1], 12[v]/6–7); *scoate-me* ***dereptu mila*** *ta* (PH[1], 4[r]/8).

Complementul circumstanţial de modalitate se exprimă, în această perioadă, în toate cele trei modalităţi ale sale, *epistemică*, *deontică* şi *apreciativă*, prin adverbe şi locuţiuni adverbiale:

1. *modalitatea epistemică* (indicând raportul certitudine ~ incertitudine): **adevăr** *omori cei doi feciori ai mei* (PO, 150/12); ***şi cu adevărat*** *marele acela nu se înşelă pre sine* (VL, 42[r]); şi **doară** (= poate) *ar tocmi şi aceasta ţară, cum au tocmit şî ţeara Moldovei* (1599, Târgovişte, DÎ, 112) etc.

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)

2. *modalitatea deontică* (cu indicarea obligației, a permisiunii, a acceptabilității, a eventualității): *cuma-l va ajunge legea,* ***aşa*** *să piară* (1600, Alba Iulia, DÎ, 145); *Iară acest om* ***poate a hi*** *că gândeşte că iaste în țara noastră oameni mulți de legea grecească* (1593, Polonia sau Austria, DÎ, 186).

3. *modalitatea apreciativă* (redă evaluarea subiectivă marcată afectiv): *O, vai de noi*, *mare rău iaşte pre noi că perim acum* (1599, Târgovişte, DÎ, 112); ***Foarte*** *mă rog domnitale şi Dumnezeu să te veselească*; 1600, Sebeş – jud. Alba, DÎ, 148); ***Ferice*** *de ceia ce îmblă pre calea aceasta* (VL, 21[v]) etc.[9].

Pentru perioada 1640–1780, se are în vedere complementul circumstanțial de mod luat în ansamblu, singura subdiviziune amintită fiind circumstanțialul de mod comparativ. În plus, este considerat aparte complementul cantitativ.

Complementul circumstanțial de mod se exprimă prin aceleaşi părți de vorbire ca şi în perioada anterioară:

1) adverbul relativ *cum* şi formațiile alcătuite în jurul lui (*de cum, după cum, precum*); *şi pohtesc şi eu mai mult* ***de cum*** *au avut alții* ... (1735, Braşov);

2) adverbe şi locuțiuni adverbiale (*bine, rău, frumos, bătrîneşte, tinereşte, iepureşte, de minune, cu de-a sila*); *iaşte rău* ***şi aşa şi aşa*** (IRP, 101).

3) substantive cu prepoziții: *precum am găsit* ***la otccinic****, aşe am scris* (1744, Lăpuş).

O seamă de adverbe şi locuțiuni adverbiale specifice perioadei anterioare dispar de pe la mijlocul secolului al XVIII-lea. Este vorba de (*la)aiave(a), camai, cătelin*.

Formațiile cu sufixul *-eşte* le concurează pe cele în *-ie*: *pe moldovenie, pe slovenie: tălmăcit-am şi am scris* ***di pi slavonie*** *pe moldovenie* (1766, Moldova, IMCM, II, 154). Dar mult mai des sunt atestate derivatele cu *-eşte:* ***sîlnicêşte*** *a te purta şi* ***sîlnicêşte*** *obraznic te semețiş ca apa să nu herbi* (BB, Fac. 49.3); *Hronografiu care să chiamă* ***moldoveneşte*** *Scrisoare anilor* (1766, Moldova, IMCM, II, 156) etc.

Față de epoca anterioară, sunt atestate noi adverbe şi locuțiuni adverbiale: *aşeşi* „întocmai“, *atocma* „întocmai“, *de-a mînă* „corp la

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)

corp“, *de tuş* „corp la corp“, *în pilda* „sub pretext“, *în vedeală* „pe față, vizibil“, *netocma* „nepotrivit“. Ele au însă o existență efemeră, în afara limbii literare.

Complementul de mod comparativ nu suferă modificări de construcție: *de* şi *decît* când se redă inegalitatea, *ca, la fel(ca)* atunci când se exprimă egalitatea. Continuă concurența între *de* şi *decît*. Primul apare mai cu seamă în textele religioase, continuând o tradiție scrisă: *În pietrile cěle scumpe, mai vîrtos* ***de diiamantul*** *nu iaşte* (Caz. V, I, 254^{v}): *că iaste legea voastră mai bună* ***decît a voastră*** (Mol. 1688, 72^{r}) etc.

Se constată şi o „sporadică“ extindere a lui *ca* de la comparativul de egalitate la cel de inegalitate (v. *supra*).

Superlativul se construieşte cu *foarte*, cu observația că acest morfem apare şi independent, cu funcție de circumstanțial de mod: *Mihai-vodă* ***foarte*** *se întristă* (Let. C., 127).

Complementul cantitativ este considerat o entitate aparte şi, ca atare, este extras din clasa circumstanțialelor. Apare frecvent în diverse texte: *Iată am dat* ***1000 de didahme*** *fratelui meu* (BB, Fac. 20.16 în ms. 45 şi ms. 4389); *şi l-au învățat* ***3 ani***, *şi n-au putut să învețe nimic* (1703, Braşov, ms. 1436 din BAR, f. 79^{r})[10].

Note

1. C. Frâncu, *op. cit*., p. 182.
2. *Ibid*, p. 183.
3. *Ibid*., p. 183–185.
4. *Ibid.*, p. 364–365. Cf. şi Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti“, Mioara Avram coord., *Sintaxa limbii române în secolele al XVI-lea – al XVIII-lea* (SLRV), Editura Academiei Române, Bucureşti, 2007, p. 144–153. De subliniat este precizarea din *Cuvînt-înainte*: „Această lucrare a fost redactată acum aproximativ patruzeci de ani […]. Pregătită pentru tipar, n-a putut fi tipărită imediat. Întârzierea rezultată […] a produs şi pierderi greu de reparat“ (p. 5).
5. C. Frâncu, *op. cit.*, p. 185–187.
6. *Ibid.*, p. 359–361. Cf. şi SLRV, p. 153–158.
7. Cf. Georgeta Ciompec, *Observații privind sistemul comparației adverbiale în secolul al XVI-lea*, în *Omagiu Rosetti*, p. 124.

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)

8. C. Frâncu, *Vechimea şi răspîndirea comparativului de neegalitate exprimat prin **ca***, „Limbă şi literatură“, 1979, nr.1, p. 50–55, arată că extinderea lui **ca** de la complementul de egalitate la cel de inegalitate nu este atestată în această perioadă. Pe de altă parte, trebuie să menționăm că în GBLR complementul comparativ este scos din categoria circumstanțialelor.
9. C. Frâncu, *op. cit.*, p. 187–191.
10. *Ibid.*, p. 361–364 *passim*. Cf. şi SLRV, p. 165–172.

Bibliografie

Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”. Valeria Guțu Romalo coord., *Gramatica limbii române*. Vol. I *Cuvântul*. Vol. II *Enunțul*, Editura Academiei Române, București, 2005.
Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”. Gabriela Pană Dindelegan coord., *Gramatica de bază a limbii române*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010.
Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”. Mioara Avram coord., *Sintaxa limbii române în secolele al XVI-lea – al XVIII-lea*, Editura Academiei Române, București, 2007.
Dragoș, Elena, *Elemente de sintaxă istorică românească*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995.
Frâncu, Constantin, *Gramatica limbii române vechi*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2009.

ADVERBIAL MODIFIERS IN OLD ROMANIAN LANGUAGE
(Abstract)

Keywords: *Old Romanian language, grammar, adverbial modifiers*

In the study is taken into consideration a particular problem of the Old Romanien syntax, *that is* the expression of so named „circumstantial complement”, as a part of sentence, in Romanian grammar terminology, corresponded, in fact, to “adverbial modifiers” in English grammar terminology, including, in a particular way, also several “prepositional objects”. In this article are studied only “the complements” of time, of place and of manner.

BDD-A23965 © 2014 Editura Mirton; Editura Amphora
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:52:56 UTC)